

**Charolais Világkongresszus és Utótúra 2012.
Egyesült Királyság**

Kongresszus időpontja: 2012. június 10. - 24.

Utótúra: 2012. június 24. - 27.

Szervező: British Charolais Cattle Society (BCCS – Brit Charolais Tenyésztők Társasága [Egyesülete])

Magyar résztvevők listája:

Antal László, Bujdosó Márton, Domokos Zoltán, Jancsó István, Kises Szilvia, Kisesné Vincze Éva, Nagy Sándor, Németh András, Németh György, Németh Györgyné, Németh László, Szabó Szandra, Tekes Mónika, Tóth László és Varga Attila.

Bevezetés:

Nagy várakozással tekintettem az Egyesült Királyságba történő tanulmányút elé, hiszen ez az ország adta kétségtelenül a legtöbbet a Föld állattenyésztésének. Nagyon következetes tenyésztői munkával lehet csak ennyi állatfajban ilyen sok ma is kiemelkedő hatású világfajtát kitenyészteni. A modernkori tenyésztés több mint 250 éves történetét Robert Bakewell (1725-1790), Arthur Young (1741-1820) és Thomas Coke (1752-1842) nevéhez szokták kötni a tankönyvek, mivel igen nagy hatást gyakoroltak a követők munkáira is. Bakewell longhorn marhával és leicester juhval kezdte meg a kísérleteit az 1740-es években. A Skót Mezőgazdasági Társaság 1723-ban alakult meg és 1803-ra már 33 működött belőlük. A Mezőgazdasági Társaságok a mezőgazdasági fejlődés nyomán követésére és az eredményeik összehasonlítására bátorították a gazdákat. 1710 és 1795 között a húsmarha átlagsúlya 168 kg-ról (370 lbs) 363 kg-ra (800 lbs) nőtt miközben a vágáshoz szükséges életkor hat évről háromra csökkent. 1799-ben létrehozták a Royal Smithfield Show nevű első mezőgazdasági kiállítást. 1822-ben megalakult a Shorthorn Herd Book. Brit volt (Sir John Hammond) az első szarvasmarhán történő mesterséges termékenyítés végrehajtója, de az első embrió átültetést és a fagyasztás technológiáját is itt fejlesztették ki Cambridge-ben.

Az Egyesült Királyság lakosainak száma 61 millió, területe 244 820 km², 2,63x nagyobb Magyarország területénél. Mégis az országban 30 húsmarha fajtát és 10 tejelő marha fajtát, valamint 90 juh fajtát tenyésztenek. Az „Agriculture in the United Kingdom” című, 2012-ben kiadott statisztikai kiadványban 1 814 ezer tejhasznú - és 1 675 ezer húshasznú tehenet említenek. Összesen 9 millió 933 ezer szarvasmarháról és június tájt 31,6 millió juhról írnak. Míg az elmúlt öt év folyamán a tejhasznú állomány folyamatosan csökken, a húshasznú

marha és a juh esetében ez a trend az utóbbi két évben megfordult. Az anyatehén létszám több mint egy százalékkal bővült 2011-ben. Ugyanakkor a sertések száma folyamatosan csökkent és ez 2011-ben 4 441 ezernél áll. Húshasznú szarvasmarhával több mint 60 ezer farmon foglalkoznak. Ez átlagosan 164 marhát jelent tenyészetenként. A tenyészetek 39,2%-ban tartanak 10-nél kevesebb tehenet, 19,4%-ban 10-19-et, 12,4%-ban 20-29, 13,3%-ban 30-49, 11,1%-ban 50-99 és 4,6%-ban száznál több tehenet. Ebben a kategóriában 163 tehenet tartanak átlagosan, miközben az összes tenyészetet figyelembe véve ez a szám 28, a legalább 10 tehenet tartó gazdák között pedig 43.

2011-ben az Egyesült Királyságban piacra került 2 millió 824 ezer húshasznú vágómarha, amiből 2 millió 90 ezer volt tinó, üsző és fiatal bika, 92 ezer borjú valamint 642 ezer selejt tehen és felnőtt tenyészbika. Összesen 931 ezer tonna csontos hús. Ebből 142,6 ezer tonnát exportáltak és további 235,5 ezer tonnát importáltak döntően az Ír Köztársaságból (az import 71%-át) 2011-ben. A hústermelés céljából előállított marhaexport angol fontban kifejezett összege 20%-kal (432 millió GBP) emelkedett 2011-ben az előző évhez képest.

Az Egyesült Királyság az EU27 legnagyobb juh és kecske hús előállítója, a harmadik legnagyobb búzatermesztője, tejtermelője és a negyedik legnagyobb marhahús termelője 2011-ben. Ez utóbbi tekintetben csak Olaszország, Németország és Franciaország termelése előzi meg.

Magyarországon a KSH adatai szerint az egy főre jutó összes húsféle fogyasztása 61,7 kg. Míg a marha és borjúhúsfogyasztás hazai mennyisége csupán 2,6 kg volt (2009-ben), addig ez az EU27 átlagában 15 kg és az UK-ban 18 kg.

Mintegy 2,5 millió állatot vágnak évente az Egyesült Királyságban. Az első osztályú vágómarha ára 169,3 pence/ élősúly kg (kb. 620 Ft/kg) Az átlagos karkasz súly 369 kg/ bika és 327 kg üszők esetében és 345 kg átlagosan.

A BCCS ügyvezető igazgatója, David Benson tájékoztatása szerint a Brit Charolais Egyesület tagjainak száma: 2100. A charolais egyesületben ellenőrzött tehének száma 19 ezer. Egy charolais tenyészetben átlagosan 26 tehenet tartanak. Összesen mintegy 66 ezer charolais tehen lehet az országban.

„A Charolais Világkongresszus Nagy Britanniai megrendezésének az adott különös apropót, hogy 2012-ben ünneplik a charolais fajta megjelenésének az 50 évfordulóját. 15 állományt választottak ki Anglia, Wales, Észak-Írország és Skócia területén. Ezek némelyikét régen alapították és vannak fiatalabb tenyészetek is. Vannak olyanok, ahol a tenyészállat előállítás az egyedüli tevékenység, és olyanok is, ahol egyéb mezőgazdasági, vagy ipari tevékenység is társul. Egy közös azonban van bennük: a charolais genetika céltudatos fejlesztése a végtermék előállító piac igényeinek kielégítése céljából. A céljuk a charolais, mint nagyon jó minőségű gyors növekedési képességű kontinentális befejező apai vonal vezető szerepének megőrzése, amely döntő hatást gyakorol a végtermék előállító húsmarha tenyésztők bevételeire.” – írja David (Dai) Lewis, a Charolais International elnöke a tenyészeteket bemutató kiadványuk bevezetőjében.

A tenyésztési adatgyűjtés a gazda bevallásán alapul. Gyűjtik a születési súlyt, ellés lefolyása pontokat, a választási súlyt, majd a 300 és a 400 napos súlyt is. Az utóbbihoz felügyelő jelenléte is szükséges. Nagy probléma, hogy a tenyészetek állománylétszáma sokszor alacsony és ez nem ritkán csak két-három tehenet jelent. Ebből az következik, hogy mivel

nincsenek egykorú istállóársak, a Breedplan elemzésből is ki kell hagyni őket. A BCCS taglistáját, hirdetések és általános információkat tartalmazó évkönyv szerint az állatokat GB szerte 7 technikus ultrahangozza 400 nap \pm 50 napon belül. A technikus ekkor az élősúlyt is megméri.

Nincsenek STV-k, tehát mindenki maximumra takarmányoz. Erre megoldást jelentene a KSTV, de jelenleg nem üzemel, mivel az állam a korábban adott támogatását megszüntette. **Az árverést az egyesület (BCCS) szervezi és a lebonyolításáért 5%-ot kap.** Ezt az 5%-ot hozzá kell érteni az árverési árhoz [100 gns = 105 GBP A guinea-ben [gini-ben] kifejezett árat fontban kapja meg az eladó. Az árverezés gyakorlata: A növendékbikákat 15-24 hónapos korban értékesítik tenyésztésre, de az Egyesület szabályzata szerint a kisebb **árverésekre** már 13 hónapos állatokat is el lehet vinni, de a legnagyobbakra csak 14 hónaposnál idősebbeket.

- Csak DNS-sel igazolt apaságú bika kerülhet árverésre.
- Minden marhát BVD ellen 2x kell vakcinázni.
- Rendbe kell legyen a származási és gyarapodási dokumentációja is.
- Azt is le kell ellenőrizni, hogy az állat fogazata rendben van-e. Különös tekintettel arra, hogy a metszőfogak a felső szájpadrólás felé nézzenek.
- A herekörméret megfelel-e az előírt minimumnak? 13-18 hó 34-36 cm; 18-24 hó 36-38 cm; >24 hó 38 cm.
- Ellenőrizni kell a szemölcs (papillóma), gyűrűsféreg és egyéb ragályos és fertőző betegségtől való mentességet.
- Ellenőrizni kell a lábak és lábvégek szilárdságát és a mozgás kielégítő voltát.
- Minden bikának kötőféken vezethetőnek kell lennie.
- Az állatoknak jó testalakulásúaknak és jól fejletteknek kell lenniük. Táblázatban megadott minimális súlyt el kell ériék az adott korban (pl. 400 nap – 579 kg, 420 -605, 450 -644, 500 – 704, 550 – 759, 600 - 814, 650 - 864, 800 nap- 1013 kg).

Szakmai programok

Június 11. J Boomaar Vexour Charolais tenyésztete (CR3 7AL)

140 ha legelőn és 260 ha gabonatermő területen gazdálkodnak. A Vexour tenyésztet bikáinak 85 %-át végtermék előállító tenyésztetek vásárolják Angliába, Wales-be, Skóciába, de még Hollandiába és Belgiumba is. Csak 2004-ben hozták létre a tenyésztetet. Nagy rámás teheneket látunk, de nincs rajtuk erős izomzat. Testalakulás, könnyű ellés, jó temperamentum és nagy gyarapodás a kitűzött tenyész cél. Ugyanakkor a bikák jólizmoltak. Vadonatúj a telep, amely 5 nagy istállót tartalmaz. A 300 tehénből 125 szolgálja a törzstenyésztést. Szilárd szervezetű, nagy tejtermelő képességű anyai vonalakat szelektálnak. Zuhogott az eső. Szemmel láthatólag óriási a gyepfogyás. Szinte paplanszerű a pázsit. Általában április vége, május eleje a kihajtás, de az idén késtek, mert hideg volt. Elletés két ciklusban történik: március – április hónapokban, majd október - novemberben.

2012.június 12. P M és S M Donger's Seawell Charolais tenyésztete (NN12 8HW)

Peter Donger régi jó ismerősünk, hiszen 2005-ben Murray Lyle mellett a másik bírálónk volt Hódmezővásárhelyen és a BCCS korábbi elnöke. 1987 után ez volt a második kongresszus, amikor a tenyésztetében üdvözölhette a vendégeket.

160 ha legelőn és 440 ha szántón gazdálkodik, ahol főleg repcét és búzát termel. 150 pedigrés charolais és hozzávetőlegesen 50 salers tehene van: A kommerszekkel együtt kb. 900 szarvasmarha. Az elmúlt 26 év alatt meglehetősen sikeres volt a versenyeken és az árveréseken is. Számtalan esetben győztek az állatai és sokszor voltak a legmagasabb áron értékesített állatok is. A fajta fejlődéséhez Ausztráliában és Franciaországban is hozzájárult tenyészállataival. Sokkal inkább izmosak a tehenei. Ugyanakkor szintén könnyű ellés jellemző a tenyészetére. Az állatok szilárd szervezetűek. A charolais tenyésztését tartja a legfontosabbnak az egyéb tevékenységekkel összevetve. Az üszöket gyarapodásra és izmoltságra, fajtajellegre, testalakulásra, hátvonal egyenességre, és lábszerkezetre nagyon alaposan szelektálja. Ugyanakkor nagy hangsúlyt fektet az anyai tulajdonságokra, különösen a könnyű ellésre és a tejelékenységre is. Ennek következtében a bikaborjak átlagos napi gyarapodása eléri az 1,5 kg-ot naponta, ami az üszöknél 1,2 kg. Sok bikát értékesít farmról, főleg visszatérő vásárlóknak, de az árverésekre is rendszeresen visz állatokat. Az üszők egy részét szintén végtermék előállításra értékesíti. Traktorvontatású bálaszállítóval vittek körbe, Nagy sár volt. Kiállított 4 db 14-15 hónapos bikát. Az összes súlyuk 3498 kg volt. Szalma szecskával kevert fűszénáz volt bekészítve. a növendék bikák 85%-át tenyésztésre értékesítik. Sok nagy és új gépük van. Az angol beszéd változatos tájszólásait jól példázza, hogy még a skót Jimmy Wilson se igen értette Pétert. A telepen felszolgált vacsora igen finom volt: marha comb egyben megsütve. Nagyon hideg volt.

2012. június 13.

Érintettük Welshpool-t, amelyik város az UK legmodernebb állatértékesítési helye. Hétfői napokon tízezer állatot értékesítenek. Elsősorban juhot. Welsh 3 millió lakosú és a juhainak a száma ennél is jóval több.

Walesi területen **R. A. és Irwen Owen Trefaldwyn Charolais tenyésztete (SY21 0NR)**. 40 pedigrés charolais tehenet és 120 pedigrés charolais anyajuhot tenyésztenek. Nem kizárólag csak ő, hanem még 12 másik welshi gazda is kiállított a telepen. 1994-ben öt alapító tehénnel hozták létre a tenyészetet, különös figyelemmel a tejelő képességre és a könnyűellésre. Két vonalat azóta is embrió kimosással szaporítanak. Csak Írországban láttam olyan embriódonornak használt tehenet, mint az itteni 2 volt (nagyok, erős izomzatúak, nagyon sok fajtajelleggel). Az eredeti embriódonor tehének leányai és azok borjai is ki voltak állítva. A tenyészet 2012-ben elnyerte a Harman Charolais Genetikai Fejlesztésért adott Walesi Díját, mivel az előző évben a legnagyobb genetikai haladást érte el. A termékenyítések 95%-ban mesterségesek. Az ország egyik legmagasabb áron elkelt bikája az övé (Trefaldwyn Usk 10.000 guineas [gns]). Ez az állat a tenyészértékét tekintve a legjobb 1 %-on belül volt, míg a napi gyarapodását tekintve a legjobb volt 317 bika közül a Perth-i árverés alkalmával. A látogatás során kommentárral kísért állatbemutatóra is sor került. Szépen kiglancolt kikeményített, kifehértett szűrű hosszútörzsű jólfejlett, jó izmoltságú állatok voltak. Olyanok, mint amilyeneket korábban a Perth-i árverésen láthattunk. Itt is az árverésen való értékesítés a divat. A látott növendékbikáknak alig volt hasuk a jó minőségű abrak- és kevés tömegtakarmány hatására. Bár a talaj errefelé valamivel gyengébb, önmagában is elég a tehének mi viszonyaink szerinti tejtermeléséhez, az árutermelő tehének borjainak ellátásához.

A bemutatót a közeli faluban, az iskola közösségi és tornatermében ebéd kísérette, amit az iskolások színvonalas, hárfán bemutatott előadása előzött meg.

2012. június 14. délelőtti tenyészetlátogatás Wil Owen Deunawd Charolais tenyészetében (LL52 0PW)

A gazda 220 ha-on gazdálkodik. 25 pedigres tehene, 100 welsh black fajtájú árutermelő tehene és 850 welsh hegyi fajtájú anyajuha van. Közel 40 éve van charolais állományuk. Eleinte csak árutermelésre használták, de a tenyészbika eladási ár mindig belül volt a legjobb 5%-on. Elmondta, hogy a charolais fajtát a legjobb befejező apai vonalnak tartja, de anyatehénnek is kiváló a borjai nagy gyarapodó képessége és nyugodt vérmérséklete miatt. Felhívta a figyelmet, hogy a befejező bika az állomány felét jelenti, ezért nem csak a jó húsformákra, de a szilárd szervezetre és a jó mozgásképessegre is gondosan szelektálnak. Elmondta, hogy az ABRI Ausztrál Bredplan tenyészértékbecslő módszerrel elégedett, mivel segíti a gyarapodásra, húsformára és anyai tulajdonságokra történő szelekciót. Sok díjat nyert végtermék kategóriában – amely kategóriát egyfajta hobbinak tekint – valamint árveréseken is eredményes volt.

Sütött a nap, de 12 foknál érkezéskor nem volt melegebb. A telep és a legelő szinte közvetlenül az Ír tenger partján, eléggé köves, hegyi viszonyok között volt. A telepen itt is több tenyészet szelektált állatainak bemutatójára került sor. Köztük F₁-es borjak, melyek fajtáját nem írták ki, de ch x kék belga is volt köztük, kiemelkedő izomzattal. Az egyik gazda kifejezte elégedetlenségét a Breedplan eredmények miatt. A legkedvesebb bikája eredménye gyenge volt, miközben az utódjait ő jónak tartotta. Ez a bika véleményem szerint nagy rámás volt, ugyanakkor kevésbé jól izmolt. A hegyi jellegű legelő nem túl nagy hozamú, ami itt azt jelenti, hogy hektáronként 1 tehenet és szaporulatát tarja el a legelő. A növendék bikák külleme harmonikus volt. Nem túl rámásak, ugyanakkor elég mélyek és szélesek, amihez viszonylag erős izomzat társult.

Mint ahogyan a Gatvick Hotelben 10 magyar fiatal dolgozott, a helyi étteremben is találkoztunk magyar fiatallal, aki pincér volt.

Ebéd után ellátogattunk egy közeli palabányába. A térség nagy részét a pala jellegű kövek jellemzik. Még az utakat szegélyező korlátok is abból vannak építve. A felső talajréteg sekély, a terület hegyvidéki jellegű.

Június 15.-én a világ leghosszabb nevű városába látogattunk (Llanfairpwllgwyngyllgogerychwyrndrobwlilllantsyliogogoch) félúton a komphoz Holyhead-hez. A vasútállomásnál álltunk meg közös fotó készítése céljából. Vagy csak egy kicsit esik, vagy zuhog az eső.

Komppal átjöttünk Holyhead-ből Dublinba, három és félóraig tartott az út. Hihetetlenül nagy, kb. 300x50 méteres volt a komphajó.

Június 16.-án délután kezdődött az Észak-ír Nemzeti Charolais Show Ecclesville-ben került megrendezésre. Kb. 100 db tenyészállatot és 26 db végterméket állított ki a kb. 500 helyi egyesületi tag. Hozzánk hasonlóan a brit charolais tenyésztők is a BREEDPLAN Ausztrál tenyészérték becslő módszert használják, viszont itt csak az állatok születési dátumát, valamint az apa és anya azonosítóját közölték. Az (árverést megelőző) versenyekre akkor készülnek a leghatékonyabban, ha a maximumra takarmányoznak előtte. Nem jellemző az üzemi STV, az átlagos állományméret kicsi, így az indexeket sem használják a show bírálat során. A kis állományméret, kis és bőséges hozamú legelőszakaszok miatt, valamint, hogy külön támogatják a nagy hústermelő képességet - érvényesül a minél nagyobb, annál jobb szemlélet. Az állatok a versenyen un. „felszaradt” hasúak, amit az állatok számára különlegesen ízlete, nagy energia tartalmú granulált és részben roppantott, „műzli szerű”, melasszal dúsított abrakkeverék etetésével értek el. Ez még inkább kiemeli az állatok rámáját

és izomzatát. Akkor is a legnagyobb (izomzatú) állat lett a győztes, ha csontozat vastagsága elérte a 9-est, az első lábai lefelé szélesedve álltak, a lapockája előre egyáltalán nem szűkült. Érdekes kiállítás technológiailag, hogy az idősebb bikákkal kezdtek és úgy haladtak a fiatalabbak felé, majd következtek a felnőtt tehenek és úgy az egyre fiatalabb üszők. Megjegyzendő, hogy a bemutatott tehenek mindegyike nagyon rámás (150-160 cm) volt és 10-12 mázsa körüli.

2012. jún.17.

Délelőtt ellátogattunk az Írországi nagy „krumpli vész” idejétől az Új Világba kivándorlók emlékére létesített múzeumba.

Stuart és D. Bothwell Killadeas Charolais tenyésztete (BT94 2LR) Farmlátogatás. Közvetlenül a szálláshelyünk mellett terült el a gazdaság. Több mint 30 évvel ezelőtt, árutermelő húsmarha tenyésztés bázison kezdték meg a pedigres charolais tenyésztését. 44 pedigres charolais tehen és mintegy 100 kommersz tehen mellett 150 texel fajtájú anyajuha is volt. Ezeket az állatokat 180 ha-on tartotta. A tenyésztés 1985-től kezdődően kiemelkedő értékesítési eredményeket ér el nem csak a helyi, de az országos jelentőségű árveréseken is (13-14 ezer gns árak elérésével). 2010-ben a tenyésztés elnyerte a Harman Charolais Genetikai Fejlesztés Észak-írországi Díját. Stuart korábban elnöke volt a BCCS-nek, és az Észak-írországi Charolais Club jelenlegi elnöke. Dicséri a nemrégiben bevezetett Breedplan rendszert, mivel nagy megbízhatóságú adatok alapján, tudományos alapon segít kiválogatni a tenyészállatokat. Stuart elmondása szerint ma már a végtermék előállító gazdák is keresik a fiatal növendékbikák Breedplan tenyészérték adatait és azokat az állat küllemével összevetve hozzák meg a végső tenyészválasztási elhatározásaikat.

Érdekes, hogy árutermelésre szimentáli x limousin anyateheneket használ, amire minden esetben charolais bikákat tesz. Az állomány itt is festői környezetben került bemutatásra. Most nem bálaszállítón, hanem mobil takarmányetető asztalokon (pótkocsikon) voltak szállítva a delegációk tagjai. Nagy ráma, nagy mélység és erőteljes izomzat jellemezte az állományt. A hátvonal feszes, a lábak kifejezetten jók. A charolais teheneket természetesen fedeztetik, hacsak nem embriózik. Stewart bemutatott egy elmondása szerint 11 hónapos bikaborjút (nagyon szelíd) amely súlya a 700 kg-ot is meghaladta már. A több mint kettő kilós életnapi gyarapodás mellé jó szervezeti szilárdság is társult. Először nem akartam elhinni, de a legelőn nagytermetű és jólizmolt, de leginkább jó tejelőképeséget mutató teheneket láttunk. Az egyikük alatt akkor is kiugróan nagy volt a borjú.

Este az Ír tematikájú esten fergeteges hangulatot teremtettek az ír sztepptáncosok és az őket követő ír Country zenekar.

2012. június 18. Gilbert J Crawford Coolnaslee (BT46 5ET) Charolais tenyésztés

Az állományt 1993-ban alapították. A tulajdonos házaspár szintén régi ismerősünk. Jártak Magyarországon is 2008-ban, a mi Világkongresszusunk alkalmával. 70 pedigres tehenük, összesen 250 marhájuk van. 100 hektáron gazdálkodnak. Az elmúlt évben a legjobb árú bikájuk 17.000 gns-ért kelt el, de általában eléri a 10 ezret. Nem túl nagy arányban, de végeznek embrió programot. Jellemző mégis a természetes fedeztetés. Öt tenyész bikájuk van, de nem sajnálják a legmagasabb árat sem megadni a legjobbnak ítélt állatokért. Sportsmans Colombo-t például 55.000 gns-ért vették egy másik Észak-írországi tenyésztővel közösen. Gilbert hosszú ideje folyamatosan nyeri a versenyeket Észak-Írországból. Annak

dacára, hogy komoly befektetéseket eszközölnek a tenyészapaállatok vásárlásába, ugyanolyan fontos a tenyészüsző előállítás is, mint a tenyészbikáé. Az állomány szelekciós döntéseinek meghozatalában nagy segítséget nyújt a Breedplan. A tenyészet 2011-ben elnyerte a Harman Charolais Genetikai Fejlesztés országos Díját, mivel Coolnaslee tenyészet mutatta a legnagyobb genetikai előrehaladást Nagy Britanniában.

A telep nagyon időtállóan van megépítve. Előzetesen annyit közöltek, hogy többszörös árverési csúcstartók az állataik. A legjobbak 55, 60, sőt 70 ezer guinea-ért keltek el. A tehenek nagyok, rámásak, hosszútörzsűek. Az állatok összességében az itt szokásosnál is egy kicsit erősebb izomzatúak. Itt is bálaszállítóval és mobil szénaetetővel szállítottak. Ideiglenes átlátszó hullámlemezt szereltek a szállítók felé. Szükség is volt az előrelátásra, mivel az eső folyamatosan zuhogott. Ezt annak fényében értékeltük különösen nagyra, hogy hírét vettük az otthon elrendelt hőségriadónak. A gyepek kiváló összetétele és kiemelkedő beltartalma valamint az érzékelhetően hosszabb napfényes időszak (3/4 10-kor este még vakítóan sütött a nap, de 22.30-kor is világos volt) magyarázza azokat a hihetetlenül nagy testméreteket, amelyeket láthattunk a tehenek között. 160 cm-es ráma, nagyon szilárd hát és igen hosszú törzs jellemezte őket. A gazda külön is hangsúlyozta a tehenei könnyű ellését. (Némely bikája lábvége, alacsony sarokvánkös, hátra állított láb, karóállás, hagyott azért némi kívánnivalót.)

A tulajdonos egyik pajtája az esti vendéglátásra volt átalakítva. Kiugróan finom és változatos étellel látták el a megjelenteket. Ugyancsak tetszett a népi táncos leányok, valamint a Country zenészek műsora is.

2012. június 19.

Kompátkelés Belfast és Stanraer között. Szép lett az idő. Skót feketefejű juhval van tele a határ. Az első benyomásunk szerint ez már viszonylag gyengébb adottságokkal rendelkező terület, amit a Golf áramlat hatása okoz.

Több helyen láttunk szélérőmű farmokat, itt 700 szélkerék van a környékben.

Este csatlakozott a Kongresszushoz Antal László.

2012. június 20. J H C Campbell és fiai Thrunton Charolais tenyészete (NE66 4RZ)

A tenyészetről különösen részletes információt kaptunk. 400 pedigrés charolais tehenet, 1000 anyajuhot, köztük egy-egy 100-as nyáj pedigrés Suffolk és Texel anyajuhot tartanak összesen 600 ha-on, amiből 100 ha szántóföldi művelés alatt áll. Thrumpton egy fennsík, mely 1970 óta áll a Campbell család művelése alatt. Elsősorban haszonállatokkal foglalkoznak, húsmarhával és húshasznú juhokkal, korábban három különböző farm területén belül. A charolais tenyésztése 1974-ben, két üsző vásárlásával kezdődött, amely mellett sikeres árutermelő húsmarhatenyésztés is folyt. Végül is teljesen felváltotta az árutermelést a pedigrés állatok tenyésztése. A Thrunton tenyészet 8 különböző alkalommal ért el csoportok közötti első helyezést a legjelentősebb tenyészállat versenyen Perth-ben, ami fajtarekordnak számít és ugyancsak fajtarekord, hogy 15 alkalommal végzett az első három között. Az állomány eddig következetesen elérte a perthi legmagasabb árszintet. Thrunton Voldemort 2006-ban új fajtaközi rekordot ért el az 55.000 gns eladási árral, de sok egyéb kiemelkedő árú egyed és utódcsoporthoz is volt. A tenyészetből többen voltak a BCCS vezetői és tanácsának tagjai. Célkitűzésük a nagymennyiségű, kiváló minőségű tenyészbika előállítása a törzstenyészetek és végtermék előállító tenyészetek számára, amelyek a BCCS árverésein kerülnek

értékesítésre, növekvő számú telepi értékesítés mellett mind a bikák, mind az üszők esetében. Az ellés egyharmad részt tavasszal, kétharmad részt ősszel történik. Mesterséges termékenyítés kis arányban történik, miközben a jelenleg meglévő 4 tenyészbikájuk természetes fedeztetésére támaszkodnak. A tenyészet hitvallása, hogy a tenyészet fejlődésének záloga a legjobb tenyészbikák megvásárlása a törzstenyészetektől, valamint jó anyai vonalak fenntartása, a saját legjobb tenyészállataiktól.

Jó küllemű, nagy rámájú teheneket láttunk. Némelyiknek kifejezetten erős az izomzata. A növendékbikák kifejezetten erős izomzatúak.

2012. június 21. Royal Highland Show

Az Edinburghi Nemzetköz Repülőtér szomszédságában, Edinburgh Ingliston kerületében levő Royal Highland Centre nevű térségnek 40 hektáros területe van, amit 60 ha parkoló övez (20.000 jármű részére). 1960 óta évente rendezik itt a kiállításokat. Ez alól egy kivétel volt: A kiállítás a 2001-es évben száj- és körömfájás miatt elmaradt. A négynapos rendezvény látogatóinak a száma az elmúlt három év átlagában meghaladta a 182 ezret. A világ legnagyobb mezőgazdasági kiállításán versenyző állatokon kívül a mezőgazdaságban használatos mindenféle gépek, finom élelmiszerek és italok, kültéri szabadidős tevékenység, vadászat, halászat, hagyományos vidéki mesterségek, megújuló energia, zene, főzési bemutatók, erdészeti tevékenységek, kézművességek, kovácsolás, faragások, gyermek-foglalkoztatók, hidegvérű lovak, motoros zónák, bevásárló területek stb. találhatóak.

A kiállításon Skócia legnagyobb marhaistállójában 1000 állat, 20 szarvasmarhafajtából (elsősorban húshasznú) volt kiállítva Charolais, shorthorn, highland, simmentáli, hereford, limousin, Brit kék, Welsh Black, Holstein Fríz stb. Ami azonnal megragadja a figyelmünket, az az állatok nagyon nagy mérete és súlya. Az itt kiállítók közül többenél jártunk már korábban. A marhán kívül kb. 1 500 juh, 2 000 (!) ló, 100 körüli kecske és több mint 500 madárféle került kiállításra.

Szinte végig esett az eső. A száraz időben gyönyörű gyeptet ellepte az eső. A bírálókat a szabad téren zajlott. A látogatók tudták, mire számítsanak, többnyire gumicsizmát viseltek. Szorosan egymás mellett öt húsmarha verseny-ring volt kialakítva. Az események folyamatosan zajlottak. Az állatok rámája Magyarországon elképzelhetetlen méreteket öltött. Kiállítás technikai szempontból fontos, hogy minden egyes charolais állat felett jól láthatóan ki volt téve a Breedplan tenyészérték eredmény, a britek minden hónapban végeznek futtatást. A show bírálókat eredményét ezek az adatok ugyanakkor nem befolyásolják.

Megérkezett Tekes Mónika és Varga Attila.

2012. június 22. Major DFWH és NR Walter Balthayock (PH2 7LG) Charolais tenyészete

Itt további, igazán részletes írásos információt kaptunk. 640 ha-on gazdálkodnak, amiből 64 ha gabonatermő terület – őszi árpa tavaszi árpa és zab. 77 pedigrés charolais tehenet és 131 utódját, 164 árutermelő tehenet és 165 utódját, valamint 1200 anyajuhot, köztük 350 pedigrés Lleys-t tartanak. A Balthayock egy család által üzemeltetett felföldi törzsállattenyésztő farm. Gazdálkodásuk a gyeptermesztés sikerétől, a vörös és fehérhere jelenlététől függ, valamint a szántóföldi gabonától, amit termékenység mesterséges javítására kis mennyiségben használnak. A család 1894-ben tett szert az ingatlanra és azóta játszott fontos szerepet a

mezőgazdasági vállalkozásban a pedigres húsmarha tenyésztés. 1969-ben, Skóciában a legelsők közt kezdték a charolais tenyésztését. Az állomány több mint 30 éve teljesítmény ellenőrzés alatt áll. Ma a Balthoyock az Egyesült Királyság legmagasabb Breedplan tenyészérték eredményekkel rendelkező charolais állománya. 2011 októberében ez a tenyészet adta a BCCS legígéretesebb 20 fiatal bikája közül 17-et! David Walter korábban többször is betöltötte az Egyesület elnöki tisztségét és 1987-ben a Világkongresszust is vendégül látta. A tulajdonos véleménye szerint a Breedplan látványos fejlődés elérését teszi lehetővé a könnyű ellés, a különböző életkorban elérhető súlyok, a magas tejhozam, a hátizom keresztmetszet, herekörméret és a soványhús kitermelési tenyészérték tekintetében. Az előrelátó tenyészbika szelekció következtében a Királyság állományai között, a legígéretesebb fiatal bikák listáján dominálnak a tenyészetből származó állatok, amelyek örökölték azokat a tenyészértékeket, amelyeket a legfontosabbnak gondolnak a tenyészállataik és a végtermék előállító tenyészetek számára.

Impressziók: A helyi körülmények állnak leginkább közel a magyarországihoz. Télen jelentős hó fordul elő. Az állatok kondíciója itt volt a leginkább optimális. A tehenek ugyanakkor rámásak. A szervezeti szilárdság is kiváló. A fajtajelleg általában nagyon jó. A borjak húsformája impozáns. A combok látványosan jól lehúzódnak. A tenyészbikák tenyészértéke kiugróan magasabb a Brit átlagnál. Ha lenne eladó sperma, innen érdemes lenne importálni. Az elsőnek látott bika tenyészértéke gyarapodásra kiugróan magas volt. Ez a nagy gyarapodó képesség ugyanakkor könnyűelléssel párosult. Leginkább így lehet összefoglalni a Brit tenyésztési politikát is. David Walter úr egyébként nemes ember. A vendéglátásán is érződött a nagyvonalúság. A tiszteletünkre újra gyepszőnyegezte a kertjét és a kertjében vendéglátó sátrat állított fel.

D Murray Lyle Loganbar Charolais nevű tenyészete FK15 9JU

Murray Lyle tenyészetének meglátogatására késő délután került sor. Murray régi ismerősünk, hiszen 2005-ben Hódmezővásárhelyen bíraskodott a versenyünkön és korábban is láttuk már a tenyészetét. Kedvezőtlen termőhelyi adottságú területen (LFA) 200 ha főleg gyepterületen gazdálkodik, de mintegy 25 ha gabonája és 16 ha telepített fenyvese is van. 60 pedigres charolais tehenet, összesen kb. 200 marhát lát el a terület. Közel 30 éve alakult a pedigres charolais állomány és fokozatosan felváltotta az árutermelő állományt. Több jelentős, országos és Skót bajnokság is fűződik a tenyészethez. Több alkalommal exportált spermát és embriót is Mexikóba, valamint Ausztráliába is. Murray korábban a BCCS, a Skót és Északi Charolais Tenyésztők valamint a Charolais International elnöke is volt. Tenyésztési célkitűzése a szilárd szervezetű, jó gyarapodási tenyészértékű állatok előállítása, amihez a könnyűellés párosul. Ez utóbbi tulajdonság egyre fontosabb az utóbbi időben a növekvő méretű és egyre extenzívebb gondozási körülmények között, egyre kevesebb élőmunkával nevelt állományok számára. Évente átlagosan mintegy 25 bikát értékesít tenyésztésre. Az országos árverésekre mindig visz állatot, de mégis elsődleges szerepet szán a tenyészbikák farmról történő értékesítésének. Murray választott tanácsos Perth és Kinross Tanácsaiban.

Az állományra a genetikai lehetőségek bátor kipróbálása a jellemző. Láthattunk a tenyészetben Anders Wiklert tenyészetéből, Svédországból származó genetikailag szarvatlan tenyészbikát, ugyanakkor olyan tehenet is, amelyiken a császármetszés nyoma volt látható (bár ez nem volt egyedi eset a korábban látott tenyészetekben sem).

2012. június 23.

A Közgyűlés a Royal Highland Show sajtótermében volt megrendezve.

Kivonat a Közgyűlés határozataiból:

Új elnök Lennart Nillson (Svédország), mivel 2013. július elején Svédországban lesz a Technikai Kongresszus.

Alelnökök: Michel Baudot (mindenkor az egyik alelnök Francia és 2014-ben ott rendezik a Charolais Világkongresszust is) a másik alelnök kanadai lesz, de most nem nevezte meg a kanadai küldöttség a személyét. 2015-ben Kanada rendezi a Technikai kongresszust.

2016-ban pedig Ausztráliában lesz a WCC. Az elmúlt évi döntésnek megfelelően elkészült egy öt oldalas jelentés a genom szelekció jelenlegi állásáról a világban. Azzal kapcsolatos további együttműködés lehetőségeit legkésőbb a következő Technikai Kongresszus fogja megvitatni.

A francia egyesületnek új igazgatója van Cecilia Crapoulet személyében. Cecilia hat évig dolgozott a francia Mezőgazdasági Szövetség Kelet-Európai képviselőjeként. Règis Gremion a montbelliard fajtánál fog dolgozni.

Az eső a Közgyűlés közben is folyamatosan esett, aminek hatására a gyönyörűen előkészített gyepet teljesen ellepte a víz és nem volt megoldva a kulturált közlekedés. Leborítottak néhány helyre egy kis mulcsot, és a kiállítók öltönyben próbáltak zsákba szedni belőle...

Andrew B Hornall Falleninch (FK8 3AB) Charolais tenyészetének meglátogatása délutánra volt tervezve, de az óriási esőzések következtében törölni kellett a programot.

Mint ahogyan azt a TV-ben is láhattuk, észak Angliában volt olyan város, amit szintén elöntött a víz. A Kongresszus munkáját ez pedig annyiban akadályozta, hogy a délutánra tervezett tenyészetlátogatás az árvíz miatt elmaradt. Ez a tenyészet közvetlenül a Sterling vár tövében található. Ott, ahol az esti záró gálavacsora zajlott. Skót szoknyás meghívott vendégeket nagy számban láttunk és 25 fős skótdudás zenekar köszöntötte a vendégeket. Kórus és szólóénekes adott műsort. A záró esten a delegációk vezetői köszönetet mondtak a szívélyes fogadtatásért, a kiváló programok szervezéséért és az időjárás által biztosított lehetőségek keretein belül biztosított igen kiváló színvonalú tenyészet bemutatásokért

2012. jún. 24.

Hazautaztak: Bujdosó Márton, Nagy László, Németh András, Németh László, Kises Szilvia Kisesné Vincze Éva, és Szabó Szandra.

2012. június 25.

Reggel meglátogattuk Skócia legmagasabban fekvő faluját, Tomintoult, ahol a környező hegyek 700 m felett voltak. Itt a Whisky Castle volt a célpont, mivel Skóciában állítják elő a whisky 80%-át és itt árusították gyakorlatilag az összes jelentős márkát, amelyek nagy részét meg is lehetett kóstolni a vásárlás előtt (persze módjával). Ebben a környezetben nagyon sovány, gyenge területek voltak. Apró növésű cserjés, bozótosok között csak itt-ott volt látható némi legelésre alkalmas terület.

R A Milne és Fiai Elgin (IV30 8LJ) Charolais tenyésztete

50 pedigres charolais és 100 kommersz vegyes fajtájú tehenet tartanak. Egészen északon van a gazdaság, szinte a tenger partján, ahol a család már hat generáció óta gazdálkodik és 1975 óta foglalkoznak charolais tenyésztéssel. 240 ha területen gazdálkodnak. Őszi búzát, sörárpát, őszi árpát, zabot termesztenek a marhatenyésztés mellett. 15-20 ezer gns áron is ad el tenyész bikákat olyan apaállatok után, amelyek a legjobb 1 %-on belül vannak gyarapodás tekintetében. Két egymást követő évben is az elsők lettek az üszői a Royal Highland Shown, valamint két bikájuk is áll jelenleg a Genus ABS, jó nevű mesterséges termékenyítő állomás istállójában. Két éves korban veszik tenyésztésbe az üszőket. 10-12 mesterséges termékenyítés van évente, alapvetően Brit tenyész bikák után. Szarvatlan genetikát nem használnak, nincs rá igény. Az elletés többnyire januártól márciusig tart, de láttunk novemberi borjakat is. A teheneket a borjaik három hónapos korában azok neve szerint csoportosítják, és külön tartják őket. Az ötven pedigres tehenre három tenyész bikát tartanak. Köztük olyat is, amely az árverésen 30 ezer gns-ért került megvásárlásra. Az árveréseken 15-20 ezer guinea-ért is adnak el rendszeresen bikákat. A gazda most is kiállított a Royal Highland Shown (RHS). A bikaborjakat főleg tenyésztésre értékesítik, elsősorban fajtatiszta tenyészetekbe, de a végtermék előállítók közt elsősorban a Highland tenyésztők vásárolnak. Tenyésztési célkitűzésük olyan jó testalakulású tehenek tenyésztése, amelyek jól fejlettek és elég hosszúak. Olyanok, amelyek a piac igényeivel találkoznak, és amit az árverési eredmények is tükröznek.

Az állatok megjelenése sokkal inkább hasonlít a hazai méretekre, azok nem túlzottan szélesek. A szervezeti szilárdság, különösen a hátvonal imponáló. A tehenek rámája határozottan jó, de nem éri el a RHS-n látott legnagyobb tehenekét. Az izmoltság megfelelő, a várható nehézellés jeleit nem láttuk. A kiváló gyeptársulás, a fehérhere magas aránya mellett látszott a teheneken a jó tejelő képesség és a borjak pedig igen jól fejlettek voltak. Némelyikük mérete máris közelítette az anyját. Embrióból született borjakat is láthattunk az anyjukkal.

Ugyancsak a pajtában ebédeltettek, kulturált körülmények között. Egy főleg hegedűsökből álló nyolctagú zenekar, az írhez közelálló dallamokkal húzta az ebédelés ideje alatt, megmutatva, hogy mégis csak közel állnak egymás kultúrájához. Érdekes volt, hogy a tenyészetnél több helyi iparos is megjelent a termékeik értékesítése céljából.

John és Raymond Irvine és Fiai Inverloch (AB37 9HN) Charolais tenyésztete

1200 ha hegyilegelő és 140 ha szántó föld gabona termesztés céljából. 50 pedigres tehenet és az utódjait, valamint 600 feketefejú anyajuhot tartanak.

40 éve charolais tenyésztők és 25 éve sikeresen versenyeznek tenyészállataikkal. Sok országos jelentőségű első helyezéssel, 2011-ben például egy nőivarú állatuk megkapta a legszebb nőivarú állat címet a Royal Highland Show-n. Többször megkapták az év tenyészete és az év állattenyésztője díjakat is. 2012-ben történelmet írtak azzal, hogy nem csak a bajnok, de a „tartalék bajnok” és a fajtaközi győztes is az ő állatuk volt. A versenyre elvitt 5 tenyész bikájuk átlagosan 14.595 gns-ért kelt el, a legdrágábbat 25 ezer gns-ért értékesítették.

Teljes körű, színvonalas vendéglátásban volt részünk. Külön érdekesség, hogy Magyar a házigazda felesége, aki 11 éve érkezett az Egyesült Királyságba. Az időjárás itt segített bennünket. Végre bemehettünk az állatok közé a legelőre is. A telepen külön ki volt állítva

néhány növendék bika. A borjak jól fejlettek. A tehenek között több eléggé kardos lábút is találtunk. Ugyanakkor a környezetet figyelembe véve valószínű, hogy az itt látott állatok állnak meg itthon a leginkább a helyüket. Az állatok csontozata a déliekéhez képest vékonyabb, a mellkasuk nem erőteljes, többnyire nem olyan rámásak. Látszik a környezet hatása. Télen rendszeresen van -5 - -10 C fok. Egy Ír ismerős innen vásárolt tenyészbikát a 407-es tehéntől és nagyon elégedett volt. Külön ki volt állítva egy tehén a borjával, amelyek súlyát meg lehetett saccolni. A tehén 1283 kg, míg a borja 190 kg volt.

Neil F Massie és Fia Blelack Charolais állománya. (AB34 5NH)

30 éve alapították az állományt, akkori elképzelés szerint a végtermék előállítók kiszolgálása céljából. 140 pedigrés charolais, valamint 120 angus és 20 shorthorn tehenet, összesen mintegy 700 szarvasmarhát tartanak 300 ha saját területen és ehhez még 80 ha-t bérelnek is. A terület 250-300 méter magasan van és előfordul, hogy akár 7 hónapig is takarmányozni kell az állatokat. Háromszoros Perth-i legjobbak, de a Royal Highland Show-n is találták már a legjobbnak az állataikat. 20-25 ezer gns-ért is elkelték már az állataik az utóbbi időben. Neil a BCCS többszörös elnöke. A legalaposabban a gyarapodásra és a könnyűellésre szelektálnak, de a teheneik izomzatának és tejelő képességének megítélését is mérlegre teszik. Mostanában saját tenyésztésű bikákat is alkalmaznak a homogenitás növelése érdekében.

Kiugróan jó Breedplan eredményű bikákat láttunk. Sok jó versenyeredményük van. Mobil etetőasztal segítségével vittek ki bennünket a telep és a család házának közvetlen közelében levő legelőre. Az angus állományuk is törzstenyészet, az Angus Világkongresszus is el fog látogatni ide a közeljövőben. A bemutatott tenyészbika apjának is láthattuk a tenyészértékét, ami nagyon hasonló volt a látott állatéhoz. Az apa tulajdonosának van a látottéval négy féltestvér tenyészbikája is és nagyon meg van vele elégedve. Ez a telep a Nemzeti Park területével közvetlenül szomszédos, a völgyben található, a legelő minősége kiváló. Nem túl gyakori, de láttunk több kardos lábú tehenet is. Úgy tűnt, nem komoly szelekciós szempont a kardosság. Itt is kedves volt a fogadtatás.

N R Barclay's Harestone (AB31 5QN) Charolais tenyészete

100 pedigrés charolais tehenet és 600 tehene árutermelő állományt, összesen 1280 szarvasmarhát tartanak. 580 ha legelő, 280 ha tavaszi árpa, 71 ha burgonya, 58 ha őszi búza, 56 ha repce 47 ha őszi árpa alkotja a gazdálkodás tengelyét. 1985-ben kezdett el charolais-val foglalkozni a Barclay család. Egyesült Királyság-szerre számos esetben nyertek már az állataik. A legjobbak 20.000 gns áron is keltek már el. Nagy figyelmet fordítanak a jövőre, így 2012-ben 25 ezer gns-ért vásároltak tenyészbikát az Iverlochy tenyészetből. Óriási pajtában, John Deere traktorok és kombájnok társaságában ebédeltünk hidegtál-szerű ételleket. A John Deere traktorokat az magyarázta, hogy a farm mellett négy John Deere értékesítési pontjuk is van.

Láthattunk egy már felnőtt korban vásárolt tenyészbikát, hihetetlen méretekkel, izmoltsággal és különösen nagy mélységgel. Baladin, a nagy bika Alasdair Houston, a BCCS új elnöke szerint „egy óriás” és meghaladja az 1700 kg-ot. Mellette levő legelőszakaszban volt Fearless, a két és fél éves fiatal bika, amelyik félelem nélkül támadni akarta az óriást a bemutatása során. A kiugróan nagy selejt tehén ára elérheti a 2000 £-ot, ezért bátran meghagyják a tenyészüszőt (20%) majd azt követően a gyengébbeket nagyobb arányban selejtezik. Nagy létszámú vemhesülő gulyát láttunk. Az állatok lemélyültek, jelentős izmot mutatnak. Ehhez a tehénlétszámhoz kiugró létszámú és minőségű bikát láttunk, amelyek zöme fiatal. Sok

közöttük a Brit és Francia árverésen vásárolt állat. A kiadott információs anyaguk szerint 15-20 ezer £, de egy bika esetében kiugróan magas, 50 ezer € volt a vásárlási ár. A Breedplan tenyésztéérték adatok szerint is sok kiemelkedő tenyészállat van itt.

A legeltetés április végén kezdődik és a hó novemberi leeséséig tart. Mesterséges termékenyítés alig van, főleg Brit és Francia bikákkal természetes úton fedeztetnek. Szarvatlan genetikát nem használnak. Itt is két ellési ciklust használnak. 90 naposat, de ez az üszők esetében három ivarzási ciklusnál (másfél hónap) nem hosszabb.

Jimmy T Wilson Ugie (AB42 5BY) Charolais tenyészet

1984-ben jött létre az állomány. Ötven pedigrés charolais tehene mellett mintegy 250 keresztezett, árutermelő tehenet is tart a 120 ha területen és van még 20 ha gabonája is. Ez annyit jelent, hogy 1 ha eltart 5 tehenet is, ami a mi viszonyainkat figyelembe véve hihetetlenül nagy szám. 10-20-24 ezer gns értékesítési árakat és sok kiváló versenyeredményt ért el. 2011-ben a legnagyobb genetikai előrehaladást elérő tenyészetnek járó Harman Charolais Díját is elnyerték. Jimmy a BCCS többszörös korábbi elnöke. Elmondta, hogy több mint 30 éves tapasztalata szerint a charolais adja a legtöbb hozzáadott értéket az árutermelő tenyészetek számára. A 12 hónapos charolais keresztezett tinók 440 kg élősúlyt érnek el gyepre alapozott körülmények között. 20 hónaposan levágva 400 kg a carcass súlya. Az elmúlt év folyamán látható javulás következett be a charolais keresztezett végtermék vágómarha árában, ami a fajta értékére utal.

Az állatok szépek, jól fejlettek. A tenyészbika Breedplan-je itt is könnyűellésre utalt, ugyanakkor a márványozottság tekintetében gyenge volt. Ez a tulajdonság jól látszott az állaton is (vékony bőr, kevés kötőszövettel alatta, így az izomkötegek jól kirajzolódtak). Az állatok szervezeti szilárdsága kifejezetten jó, a fajtajelleg kifejezett. Jellemzően nagy mélységűek az állatok és a combjuk mélyen lehúzódnak. A választott bikaborjak egy csoportban legeltek a telep közvetlen szomszédságában (kb. 15 db). Itt is két ellési ciklust alkalmaznak. Április végétől október végéig tudnak legeltetni. Jimmy az árveréseken rendszeresen értékesít. Az utótúra résztvevőiről csoportképet a kertjében készítette el Helgy By, a kanadai Charolais Banner nevű magazin szerkesztője. A gyep paplanszerűen sűrű volt. Ugyancsak etetőasztalokon vittek bennünket körbe traktorral. Láttuk az árutermelő utánpótlás üszőállományát is, gyönyörűen fejlett, charolais jellegű homogén állomány. A pajtában kaptunk ételt és italt és egy zenekar gondoskodott a jó hangulatról. Ahogy Dai Lewis, a Világkongresszus brit elnöke mondta: Ki állítja, hogy a Skótok fukarok? Méltó befejezése volt a tizenhét napos Kongresszusnak!

Összefoglalás

Megállapítható, hogy nagyon magas színvonalú charolais tenyészeteket láthattunk. Az állatok nagyon nagyok és óriási mennyiségű izmot termelnek, homogének és többnyire szilárd szervezetűek. A kardosság tekintetében többször kritikusak voltunk, de ez nem volt általános jelenség. A magyar gazdák csak szeretnék ilyen természeti adottságok közepette húsmarhát tenyészteni!

Minden egyes állatot szarvtalanítanak, a gazdáknak ez nem okoz olyan felesleges többletterhelést, gondot, ami miatt feltétlenül ragaszkodnának a szarvatlan genetikához. A mostani tanulmányút alkalmával nem is vittek el olyan tenyészetbe, amely

elsődleges tenyésztési célkitűzései között lenne a genetikai szarvatlanság megerősítése a tenyészetben. Ismereteim szerint ez alól csak a Cockerington Charolais a kivétel, oda 7 évvel ezelőtt határozott célunk volt ellátogatni és nem a vendéglátók javasolták a tenyészetet. Viszont, hogyha tüzetesebben megnézzük a Brit Charolais Tenyésztők Évkönyvét, több brit, genetikailag szarvatlan tenyészeteket reklámozó hirdetést is találhatunk benne. Részben kanadai, részben pedig svéd vonalakkal találkozhatunk e téren. Itt jegyzem meg, hogy a mostani utunk során a Loganbar Charolais-nál láttunk egyedül genetikailag szarvatlan tenyész bikát, az is Svédországból került be a közelmúltban. Tehát úgy tűnik, némely megszokottól eltérően erősebben izmolt kanadai charolais vonalat és a svéd szarvatlan bikákat próbálják a britek a hazai tenyésztésükbe bevonni.

A tenyésztőszervezet az egyik legjobb, világszerte (köztük Magyarországon is) használt tenyészérték becslő statisztikai elemző módszert használja, amely meggyorsította a genetikai előrehaladást az Egyesült Királyság tenyészeteiben.

Az állatok óriási testméreteit a különösen optimális környezet, a hihetetlenül jó minőségű legelő indokolja. A jellemzően kis állományméretek, a kiscsoportos tartás elősegíti az egyedi tartási körülmények optimalizálását is.

A tenyész bikák fenotípusos megjelenését és szelekcióját részben segíti a kialakult rendszer, hiszen minden gazda, aki meg szeretné mérettetni az állatait, kénytelen optimumra takarmányozni ezeket az állatokat. Ez a körülmény segíti a legnagyobb gyarapodó képesség megmutatását, ugyanakkor nem segíti a tenyész bikák tényleges hosszú hasznos élettartamának hosszabbítását. Ennek tudatában több nagy állománymérettel rendelkező gazda igyekszik minél több állatot farmról értékesíteni és a központi versenyeken csak olyan mértékig kíván jelen lenni, ami továbbra is képes biztosítani az elismertségét.

Fontos új ismeret volt, hogy minden egyes versenyen és a tenyészeteknél bemutatott állatok többségénél jól láthatóan kitették az állat Breedplan tenyészértékeit, azok populáción belüli relatív értékét bemutató grafikonokat. Ezt korábban nem láttuk sem az USA-ban, sem Franciaországban. Ez különösen azért érdekes, mivel a selejttehén árat tekintve itt is érvényesül a „minél nagyobb, annál jobb” szemlélet. Ugyanakkor az ellés lefolyására (a könnyűellésre) sokkal inkább figyelnek, mint általában teszik ezt a franciák. Ugyancsak sokkal többre értékelik azt a tenyész állatot, amely nem csak maga néz ki izmosnak, de az utódjaiban is örökíti a 200, 400, 600 napos korban igazolt nagyobb gyarapodó képességet. Sokan és egybehangzóan hangsúlyozták a tejtermelő képesség javítására való törekvés fontosságát. Ez különösen azért érthető, mert tudjuk, hogy a tenyész bikák többségét a végtermék előállításban fogják felhasználni és az üszők egy tekintélyes része a tehének utánpótlására lesz hasznosítva. A Brit húsmarhatenyésztésnek meglehetősen nagy előnye, hogy magas arányú (az EU átlagnál magasabb) az egy főre jutó marhahús fogyasztás és a vágóhidak vágási, minősítési adatait fel tudják használni a tenyésztés számára. Ennek következtében ez tovább fokozza a hátizom területre vonatkozó ultrahangos adatok jelentőségét. Az információk szerint az árverési árat a jó küllemmel társult kiváló tenyészérték eredmény jelentősen képes felhajtani.

Természetesen e tanulmányút egyik hangsúlyos indoka a tenyészanyag import lehetőségének feltérképezése. Nem először kerül ez szóba, hiszen 2004 tájt az akkori állategészségügyi státus, a hazai tenyésztők félelmei miatt hiúsult meg a spermaimport. Olyan tenyészteket láthattunk, amelyek az Egyesült Királyság legelismertebbjei. Az általános szelekciós irány természetesen a helyi körülményeket igyekszik elsősorban kielégíteni. Ezek pedig lényegesen jobbak a húsmarhatenyésztés számára, mint minálunk. Az állatok nincsenek, vagy alig vannak kipróbálva változó minőségű, vagy takarmányhiányos helyzetekben. Viszont megközelítően ugyanez a helyzet a francia import esetében is. Az mindenestre mellette szól, hogy a tenyész bikák szelekciója döntően nem 10 hónapos korban történik (mint Franciaországban), hanem amikor a bikák elérték legalább a 18 hónapos kort. Ez segíti a szervezeti szilárdságra vonatkozó szelekciót és sok esetben meg is látszik az állatok lábain és hátvonalán. Kevés szélsőségesen rosszlábú állatot láttunk a tenyésztekekben.

Export lehetősége elsősorban a genetikailag szarvatlan állataink körében várható. Jellemzően és általában a szarvalt, általánosan erősebb izomzatú állatokat keresik, de már mutatkozik igény a szarvatlan iránt is. A magyar tenyésztési szemlélet szarvatlanban is ugyanazt a viszonylag izmosabb típust keresi, mint ami a francia vonalakra jellemző. Született már több olyan állatunk az országban, amely megfelelő reklámozás mellett nemzetközi érdeklődésre is számot tarthat. Úgy tűnik, az Egyesült Királyságban is ez a típus lenne keresettebb. Ami nekünk (a megfelelő minőségű tenyészállat mellett) előnyt jelenthet, ez az, hogy Magyarországon ugyanazt a Breedplan tenyészértékbecslő módszert alkalmazzuk, mint a Britek.

Mindent összevetve úgy gondolom, hogy a magyar látogatók mindegyike feltöltődött fontos szakmai információval, amit a későbbiekben a saját gazdasága hatékonyabb működtetése céljából felhasználhat és nem utolsó sorban jól érezte magát az utazás döntő részében. Még akkor is, ha sokszor eláztunk az esőben, néha fáztunk is, esetleg az utazási iroda nem mindig ügyelt arra, hogy az angolul nem anyanyelvi szinten beszélő magyarok azonos buszra, vagy ugyanabba a szállodába kerüljenek. Az utazás során a szakmai programok egyhangúságát megtörve, olyan gyönyörű kastélyokat és természeti csodákat mutattak meg a Kongresszus résztvevői számára, amelyek meglátogatására önállóan aligha lett volna lehetőségünk. Azt is megtapasztalhattuk, hogy miért szeretik oly sokan a világon a britek nemzeti italát, a whiskyt! Az Egyesült Királyság szervezésbe bevont minden egyes országának tenyésztői nagyfokú vendégszeretetről tettek tanúbizonyságot, sokat tettek azért, hogy a vendégek jól érezzék magukat. Köszönet érte a British Charolais Cattle Society minden tagjának!

Miskolc, 2012. július. 3.

Dr. Domokos Zoltán
Ügyvezető

Magyar Charolais Tenyésztők Egyesülete
Info@charolais.hu

***Megjegyzés:** Az elkészített anyag nem csak a Világkongresszus folyamán elhangzottakon és benyomásokon alapul, hanem a kapott segédletekben, könyvekben található információk mellett az interneten található, vonatkozó adatokat is felhasználtam.*